

Inserati se sprejemajo in veljajo trispodna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrta leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrta leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo 7 A.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6 popoldne.

Državni zbor.

Z Dunaja, 4. aprila.

Obe zbornici državnega zbora ste danes pričeli svoje delovanje. Gospodska zbornica sošla se je točno ob enajstih v svojih dose-danjih prostorih v deželni hiši, ter je kmalo dovršila sejo, ker so bile na dnevnem redu le dopolnilne volitve za nekatere odseke.

Začetek zbornice poslancev pa se je odložil na 12. uro, ker so ministri in udje gospodske zbornice izrekli željo, da bi bili radi navzoči pri prvi seji, kar bi bilo pa nemogoče, ko bi bili obe zbornici zborovali ob enem. Zbornica poslancev se je namreč preselila v novo, velikansko in jako krasno poslopje, v katero pride pozneje tudi gospodska zbornica. Za zdaj je hiša za silo priredjena še le za zbornico poslancev, treba bo pa še veliko dela, preden bo vse dovršeno. Delavcev še zdaj vse mrgoli po raznih prostorih, da pripravijo najpotrebnejše reči. Poslopje je zidano v starem grškem slogu, tla so iz lepega marmeljna in se lesketajo kakor zrcala, da bi si človek še ne upal na nje stopiti, in so raztegnjeni po njih tepihi na vse strani, stene so tudi iz raznih marmeljnov in bogato pozlačene, streha nad velikansko dvorano je steklena, lože za poslušalce so krasnejše kakor v najimenuitnejših gledališčih, sploh vse je tako dragoceno in velikansko, da bi človek kaj tacega ne pričakoval. Raznih prostorov, sob, mostovžev, stopnjic itd. je toliko, da bi se človek v hiši skoraj zgubil, in bodo morali poslanci dobiti plan ali obris cele hiše, da bodo za vse kraje vedeli.

Preselitev državnega zbora v novo hišo je toraj zgodovinsko pomenljiva, in mnogo jih je mislilo, da se bo vršila z veliko slovesnostjo. Pa vsaktera slovesnost se je opustila,

kar je po našem mnenju prav in previdno. Liberalna stranka bi bila to priliko gotovo porabila, da bi bila pred svetom ponavljala tuge in britkosti, ki ji težje srce zaradi zgubljene slave in moči. Občinstvo pa je komaj čakalo, da bi od znotraj videlo novo državno-zborniško poslopje, in že pred nekaterimi dnevi so bile oddane vse vstopnice, s katerimi zamorejo poslušalci priti na galerijo.

Opoludne stopi predsednik dr. Smolka v zbornico skoz posebna vrata, ki drže k predsedniškemu stolu; poslanci so bili skoraj vsi prišli, manjkalo jih je le malo; tudi ministri so bili vsi na svojih sedežih razun deželno-brambovskega ministra grofa Welsersheimba. Dr. Smolka v daljšem govoru pozdravi poslance in izreka zahvalo umetnikom, zlasti Hansenu, kateri so izdelali prekrasno, namena svojega vredno državno-zborniško poslopje. Kakor so ti umetniki delali složno, enako složno naj delajo tudi poslanci narodom na korist. Svoj govor, ki ga bo vredno objaviti celega, ker obsega kratko zgodovino zidanja novega poslopja, konča s trikratnim „živio!“ na presvitl. cesarja. Tudi izprosi dovoljenja, cesarjeviču in cesarjevičini čestiti k porodu nadvojvodinje Elizabete.

Za predsednikom poprime besedo minister Dunajewski, ki v daljšem govoru zbornici izroči državni proračun za l. 1884. Pri upravi se bode letos prihranilo okoli 14 milijonov goldinarjev; a za nove železnice in druge take naprave se bode potrebovalo toliko, da bode vendar le še primanjkovalo okoli 38 milijonov gold. Natančnejša poročila še podam, ko bodo znane posamezne številke.

Za njim se dr. Smolka spominja umrlih udov, na novo izvoljeni pa storé obljubo, vsak v svojem jeziku. Za tem sledi cela vrsta raz-

noterih naznanil, ktera se pa zaradi hrupa in splošnjega pomenkovanja težko umejo. Ko je to dovršeno, oglasi se dr. Kopp zaradi volitve moravskih vélikih posestnikov grofov Badenfelda in Lützowa, in vpraša, so li državni zbornici došli akti in protest, ki je bil pri tej volitvi vložen. Predsednik dr. Smolka odgori, da akt dozdej zbornici ni došel, in da je ministerstvo razpisalo novo volitev za 15. dan tega meseca. Ura med tem postane dve in predsednik napové prihodnjo sejo za petek 7. t. m., današnjo pa sklene, ne da bi bile rešene ostale točke dnevnega reda.

Te dni so nekateri listi trdili, da bode več odličnih poslancev, kakor knez Lobkovic, Clam-Martinic in še nekateri drugi poklicani v gospodsko zbornico. Vradni poljski list „Gazeta Lwowska“ pa to naznanilo preklicuje. Res bi bilo nevarno število večine še bolj krčiti kakor se je skrčilo že samo po sebi, in tolikanj vplivne in veljavne može o najneprilečnejšem času iz zbornice poslancev poklicati v gospodsko zbornico. To naj se zgodi po preteku sedanjega šestletnega dobe, ali vsaj o počitnicah, da se zamorejo volitve izvršiti o pravem času in zgubljeni poslanci nadomestiti z drugimi enako zanesljivimi možmi. Večina bo še tako v nekateri zadregi, ker je treba še za štiri njene poslance novih volitev. Na Českem je namreč umrl poslanec Neubauer, na tirolskem se je dr. Graf, ud Hohenwart-ovega kluba, odpovedal poslanstvu, in na Moravskem sta pred nekaterimi tedni namesto barona Gudenaua in grofa Laudona izvoljena poslanca grofa Badeefeld in Lützow odložila svoja mandata, preden sta še prestopila prag državne zbornice. Znano je, da sta bila izvoljena z enim samim glasom večine in da je volilna komisija zavrgla tri liberalne glasove kot neveljavne. Li-

Listek.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Svest si podpore od Ludovika se pritožuje Friderik pri cesarji, da ga je zapustil v boji proti Švedom. Svojim prijateljem pa pravi, da ga ni francoski kralj prisilil k miru, temveč cesar, država in njeni zavezniki, ter pristavi: „Pa to bodo plačali, delali so iz zavisti zoper mene; kralj francoski jih bode za to kaznoval.“

Leopold je dobro vedel, kaj namerava Ludovik XIV. Toda pomagati si ni mogel. Knezi so bili nezanesljivi; na izhodu pa se je že rudeče žaril turški polumesec.

Pa kolikor večja je postajala turška nevarnost, toliko bolj so se bližali krščanski knezi Leopoldu I., kot prvemu zaščitniku krščanstva.

Oni oživljajoči duh, ki je v križarskih vojskah tisoče in tisoče srce navdajal z ognjem krščanske gorečnosti, je sicer nekaj ponehal, toda iskra vzajemnosti proti sovražniku vsega krščanstva, divjemu Turku, tlela je še vedno v krščanskih narodih. Akoravno priznamo, da je mnogo klativitezov le dobičkarija gnala proti islamu, vendar bo vsak trezno misleč nam potrdil, da se je križ bojeval zoper polumesec, za zlato svobodo krščansko. Kakor je l. 1074 papež Gregor VII. nagovarjal in prosil krščanske kneze, da naj zgrabijo meč in vržejo azijskega barbara nazaj v njegovo prvotno domovje, tako je tudi 600 let pozneje vzdignil Inocenc XI. svoj glas za stiskani Dunaj. Velike važnosti v turških bojih je bila tudi ideja, da so rimski cesarji v prvi vrsti dolžni varovati krščanstvo, braniti rimsko cerkev. Ker so pa bili Habsburžani najmočnejši nemški knezi in so vsled tega, kot najbližji sosedi Turkov, tudi prvoboritelji zoper turške navale, to je nagibalo največ nemške kneze, da so pri vo-

litvah cesarjev pozabljali svoje mržnje do Habsburžanov in jih vedno volili rimskim cesarjem. In tako se je vkoreninila misel, da so Habsburžani pravi in edini zaščitniki Rima. Da celó Friderik II. iz rodu Hohenstaunfov se je izjavil: „Zato je Bog naše kraljevstvo tako visoko povzdignil nad vse kralje zemlje in njegove meje razširil čez vse pasove svetá, da mi s svojo pridnostjo skrbimo, da se časti njegovo ime, in nevernikom oznanja vera njegova. Ker on je odločil sv. rimsko kraljevstvo v oznanovanje njegovega evangelija.“

Križarske vojske sicer niso pregnale mohamedanov iz sv. dežele, a vendar zajezile za nekaj časa turški naval. Rešile niso kristjanov v iztoku, vendar pa one v zahodu.

Po teh kratkih opazkah lahko sprevidimo, zakaj so se združili nemški knezi z Leopoldom v turškem boji.

Prvi, ki je Leopoldu v zvezo ponujal roko, je bil Sobieski, kralj poljski. Vsled želje poljskega državnega zbora l. 1679 pošlje Sobieski

beralna stranka hotela je zaradi tega hudo zapopotati pri potrditvi teh volitev, zdaj pa ne bodo prišle v razgovor.

Toda prepričani smo, da bode s trte zvila priliko za svoje dotične pritožbe, ako prej ne, vsaj pri potrditvi naslednikov omenjenih poslancev, ki se bosta na podlagi zadnjega imenika volila že 15. t. m. Liberalna stranka pogreša enega samega poslanca, ker je nemško-česki poslanec Müller te dni umrl.

Nemčija — Nemeec, ne pa Germanija — German.

Slovaške „Narodnie Noviny“ so prinesle 13. novembra vvodni članek pod naslovom: „Co to za Germani?“ od Fr. V. Sasinka, historika slovaškega, ter prosijo, da naj se vsa vredništva slovanskih listov na ta članek ozró. Mi ga tu celega podajamo v slovenskem prevodu.

„V najnovejši dobi — kakor je videti — se je zavlekel v slovansko literaturo izraz, proti kateremu se mora zavpiti odločni veto! Raba besede Germanija in German, namesto Nemška in Nemeec je zelo napačna. Res je, da novost in besedi Germanija in German doné nekako bolj poetično, kakor besedi Nemška in Nemeec: a Slovanstvo je plačalo že dovolj to novost in poetičnost, kar je besedama Germanija in German dalo izraz Nemštva. Ali naj mar še na dalje odobrujemo to novost, na dalje še hrepenimo po ti novosti in navidezni poetičnosti? Nemci seveda ne bodo oporekali temu vdomačenemu izrazu, temveč se bodo še nam Slovanom na tihem smejali; da smo v svojo škodo, a v njihovo korist vdomačili nove izraze. In še mnogo več bi dali oni za to, ko bi se ta novost razširila okoli Balkana, kjer beseda Nemeec potresa dušo Jugoslovanov.

Proč s takimi novostmi! Ostanimo ni le pri svojem starem od očetov priučenem izrazu Nemeec.

Naj si nikdo ne domišljuje, da je moja razburjenost zaradi kake malenkosti, ktera ni vredna, da bi se o njej obravnavalo. Kajti ko razložim svoje vzroke, bo moral vsakteri priznati, da imam prav; v izrazih namreč Germanija in German je bil in je strup za življenje Slovanstva. Ta izraz je naredil težko rano Slovanstvu in če ga ne zavržemo v literaturi in v novinstvu, zamore postati pogubonosni za

naše cislajtanske brate; kajti kakor drugod, tako tudi na polji diplomacije večkrat mala iskra provzroči požar. Kakor je za narodnost ogersko težka nesreča identificiranje Ogrov z Madjari, tako je težka nesreča bila za Slovane identificiranje Germanije z Nemško. Iz tega razloga sem se namenil v tem članku predočiti protihistorično in politično tendenciozno stran izrazov Germanija in German.

Že Tacit in drugi klasiki so pisali o Germanih med Renom in Vislo, a pod izrazom „germanae nationes“ niso razumevali nemške narodnosti naroda med Renom in Vislo, temveč samo narodnost nelatinsko ali — kakor se je takrat govorilo — barbarsko tistih narodov. Ti narodje so govorili v jednem skupnem jeziku, bili so tedaj „bratovski narodje“ (germanae nationes). Ti bratovski narodje so se razširjali in napravljali svoje nasebine, a nikamor drugam se odtod niso selili za časa klasikov. A bolj jasna povestnica je bila znana o bratovskih jim narodih Vendih, ktere je šesto stoletje začelo imenovati Slovane. Te narode med Renom in Vislo je imela za bratovske tudi doba Karola V. govoreča o njih, da so „lingua similes, moribus dissimiles“, potem „germanae nationes“. Na nemštvo teh prvotnih stanovnikov ni nikdo mislil v teku prvega tisočletja krščanstva, ter ni nikomur prišlo na misel besedama Germanija in German podvreči izraz Nemška in Nemeec.

V zapadni Evropi na Renu so mejili Galli s Slovani, a med to sosedstvo so se pridrvili Nemci (Allemani, Saxones); in to je še dolgo trajalo, dokler jih je svet spoznal pod napačnim imenom Germanov. Najpreje so z Galei nosili ime Frankov, a ko je leta 843 Francija razpala na dvoje: Nemci (Allemani et Saxones) so se spomnili skupnega imena Teutisci, da se bolj precizno označijo od Francozov.

Nikomur niti doma niti zunaj meje ni prišlo na misel nazivati jih Germane, če tudi so že takrat gospodovali nad znatnim delom te starodavne klasične Germanije. Konstantin Porf, jasno piše, da ta del Frankov, nad katerim je vladal cesar Oton, nosi ime Nemecev. — Ko so si početkom družega krščanskega tisočletja Nemci (Teutisci) z zvijačo in prekanjenostjo, z ognjem in železom podjarmili polabske Slovane, ter postali vladarji te starodavne (slovanske) Germanije, se je začelo ime Teutisci poizgubljati, a izraza Germania in Ger-

prince Radzivila in dvornega blagajnika Morstyna do Inocence XI., Leopolda I. in Ludovika XIV. kot prve kneze krščanstva. Poslanca sta imela nalogo skleniti zvezo zoper Turka. Inocenc XI. odgovori Radzivilu, da hoče vse storiti za tako blago delo, kar bode le v njegovi moči. Bolj hladno so sprejeli poljsko ponudbo na Leopoldovem dvoru; tukaj namreč je bilo opreznosti treba. Na Poljake, ki so bili podkupljeni po Ludoviku, se ni bilo mogoče trdno zanašati, in Turki bi to zvezo smatrali povodom novega boja. Vendar se iz tega razvidi, da Sobieskemu ni dopala Ludovikova politika.

Kaj je bilo toraj storiti? Leopold, da-si vedno počasen v svojih sklepkih, se odloči za boj proti Ludoviku. On se ni hotel bojevati v svojo korist temveč v občni blagor svojih narodov, dá, smemo reči v prid cele Evrope.

Kaznovati je hotel francoskega kralja za njegovo nepošteno ravnanje in kaljenje mednarodnega prava. V ta namen pa je poslal v Carigrad poročnika Kunica, da bi ponovil s

Turki mir, ki je bil l. 1664 v Vasvaru na 20 let sklenjen. Toda vse prizadevanje cesarskega pooblaščenca je bilo zastoj, ker Kara Mustafa je bil sklenil že l. 1676 napasti cesarja in je pričakoval le ugodne prilike. Taka prilika se mu ponudi, ko prevzame poveljništvo ogerskih vstašev grof Emerik Tököly.

Ta zagrizeni sovražnik cesarjev in varvanec turški je bil komaj 14 let star, ko je moral bežati iz ogerske domovine. Njegov oče Štefan namreč je bil zapleten v Rákóczy-jevo zaroto; in da mu ne bi cesarski sina ujeli, poslal ga je v ženski obleki iz grada Likave na Poljsko. Od tod pride s svojim odgojiteljem Absalomom Lilienbergom na dvor turškega satrapa Apaffy-ja na Sedmograško.

Sedaj delujejo vstaši pod Tököly-jevem bolj premišljeno, ker njegov namen je bil, ustanoviti ogersko kraljestvo pod varstvom sultanovim. In da bi ta namen laglje dosegel, snubi bogato Heleno Zrinjsko, udovo Rákóczy-jevo.

(Dalje prih.)

manus sta se začela identificirati z izrazoma Nemška in Nemeec. To identificiranje so vporabili v svojo korist nemški učenjaki, in Nemeec so stavili siloma v sorodstvo s temi Germani, katerih omenjajo stari klasiki. Ta humbug je prešel slednjič v latinske šole, in tako se je zgodilo, da so se tudi v tem latinsko-nemčurškem duhu izučeni slovanski učenjaki navadili identificiranja Germanije z Nemško, in Germanov z Nemei. No, ali naj ta humbug tudi nadalje gospoduje med slovanskimi učenjaki?

Poglej! ni bilo dosti našim učenjakom, da so se temu humbugu uklonili na polji historije: ampak ta humbug so prenesli tudi na polje politike ne pazeč, da se igrajo s pogubonosnim ognjem. Da pruski mešetar gleda pogostokrat na zemljevid te davne klasične Germanije, o tem ne dvomim; a Slovani so pripomogli k izvršenju kipa „Germania“. Slovanski učenjaki se sklicujejo na historični tekst (?) za opravičenje njihovega promemorijalnega „Drang nach Osten“, a slovanski politiki (?) pritiskajo svoja ušesa k široki Germaniji, ne da bi jih razžalilo geslo Nemecev, poleg hipoteze Germanov: „Mein Vaterland muss grösser sein“. Ako se že v naddunavski Avstriji nikjer ne spominjajo te starodavne klasične (slovanske) Germanije, je treba, da si to zapomnijo v Česki, Moravski in Šleski, kjer so že dali Nemei dobro čutiti izraz novoveške (nemške) Germanije.

Resnica je, da ljudje velicega naroda dovolj očividno prezirajo glas neznatnega Slovaka: ali v tem vprašanji bi morali ta glas vendar pretehtati, in v literaturi in politiki ne bi smeli trpeti identificiranja germanstva z nemštvom. Povejmo Nemeu, da je Deutsch, a ne German. Povejmo mu, da je med Tacitovimi Germani početkom prvega krščanskega stoletja preteklo tisoč let, v katerih ni svet ničesar vedel o nemštvu Germanov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. decembra.

Avstrijske dežele.

Odpoved rektorja dunajske univerze se je v ministerstvu sprejela, ter je ono že novo volitev rektorja naročilo, ki se bo do konca leta zvršila. O novem rektorji so vsi ene misli, da bi bilo najbolje, ako bi se volil mož, ki bi imel glasove vseh štirih fakultet, na ktere bi se pri sedanjem jako težavnem položaji opirati zamogel.

Po novem letu predložila se bode obema državnima zboroma na Dunaji in v Budapešti postava, ki določuje *preskrbnino vojaških vdov in sirot*. Dve leti pečajo se že z izdelovanjem dotičnega načrta in letos ga bodo dodelali. Preskrbnina oziroma pokojnina plačevala se jim ne bo iz državnega zaklada temveč iz vojaških noveev, kar je čisto prav. Davki toraj ne bodo nič večji, srčnejši pa bode stopal rezervist v vojsko, ako bo šel z živim prepričanjem, da če se po božji volji tudi nič več ne povrne, njegovi otroci vendar le ne bodo od lakote pomrli, temveč bode država za-nje skrbela, ker je on za državo daroval življenje. Še so nam živo pred očmi obupni prizori od leta 1878, ki so se po celi državi pojavljali vsled mobilizacije zaradi zasedanja Bosne. Marsiktera mlada mati oklepala se je obupno svojega moža — očeta dveh ali tudi treh otročičev ne vedoč, ali ga bode še kdaj videla, ali ne več. Marsikdo je tam ostal, marsikdo umrl vračevaje se domu, družina njegova ostala je brez rednika. Vsega tega se sedaj ne bo več bati. Ako pade v boji mož, stopi na njegovo mesto vojaški erar, kamor se odrajuje vojaški davek, in ta ji bo nadomestoval očeta vsaj nekoliko. Prav je tako!

Levičarji v državnem zboru žugajo mandatom se odpovedati, ako bi jim desnica, v kateri so vsi avstrijski narodi zastopani, ne bila dovoljna. Naj le grede gospodje, makari vsi, vlada ima pomočkov na razpolaganje, da ne bo na cedilu ostala. Ako bi levičarji, katerim je že od nekdanj edino le za škandal in družega nič, res iz državnega zbora izstopili, vlada razpusti državni zbor in nove volitve za liberalce gotovo ne bodo toliko ugodne, kakor se jim je sedaj dobro godilo. Nove volitve vršile bi se že po novi volilni postavi in petakarji, katerih število ne bo majhno, gotovo ne bodo rok križem držali ali pa še celo za nemško-liberalce glasovali, ker so do poslednjega branjeva vsi trdno prepričani, da se od njih nimajo ničesar nadjeti in da je vse zlo, kar ga je do sedaj v gospodarstvenem oziru, edino le od skrajne levice tedajšnje ustavoverne stranke prišlo.

Česka in dolnjeavstrijska odvetniška komora izdelali in predložili ste ministerstvu pravosodja **nov tarif za odvetnike**, ki naj bo merodajen med plačujočim ljudstvom in plačanim odvetnikom, da se v bodočnosti vsaka samovolja zabrani. Ravno tako potreben, ako ne bolj, bil bi tarif, ki bi natanko določeval plače in razmere med pomožnim osebjem odvetniškim in njihovim gospodarjem. So med pomožnim osebjem možje, ki advokatu na dan po 3 do 6 gold. zaslužijo in sami za plačo 1 gold. k večemu 1 gold. 20 kr. dobivajo, in to so že kancelisti boljše vrste. Začetniki in drugi, ki so bolj reveži, morajo pa tudi z 80 kr. na dan zadovoljni biti. In vendar vsak na dan odvetniku najmanj po 3 gold. s prepisovanjem zaslužijo.

Hrvaška opozicija peča se z vprašanjem, je-li sedanja ustava hrvaškim razmeram tudi prilična in ali bi ne bilo za blagor hrvaške domovine boljše ustavo tako prenarediti, da bi bolje ugajala hrvaškim državnim interesom? Novi ban imel bo jako težavno stališče, kajti prijatelj madjarske vlade nikakor ne more biti prijatelj hrvaškega naroda in liberalna stranka ondi sklenila je ga podpirati le tedaj, ako se bode držal narodnega programa. Tu bi se znal zopet slučaj med dvema stoloma na tla prigraditi.

Pravi vzrok, da se je **na Hrvaškem** ustava zopet tako hitro vpeljala in ban imenoval, je v nakanjenem povišanju davka od strani madjarskega finančnega ministra. Hrvatje so namreč javili, ako se jim do konce leta ne povrne ustavno življenje, odložé vsi svoje mandate. Na drugi strani se je pa med Madjari samimi napravila živa opozicija zaradi povišanja davka proti vladi. Da bi toraj vlada ne propadla in si vsaj hrvaških 25—35 glasov prisvojila, imenoval se jim je ban in povrnila ustava. Kolikor je nam znano, se pa vlada jako moti, ako v tem slučaju na Hrvate računi. Hrvatje so z davkom že tako preobloženi, in tudi krajcarja ne bodo več privolili, kakor ga imajo sedaj, ker bi ga tudi zmagovati ne zamogli.

iz Budapešte. Minister prometa baron Kemeny je predložil načrt postave o vravnavi Tise, nje pritokov, o izsušenju dotičnih rečnih dolov in o osnovi družeb za izsušenje. Predlog se izroča odboru za promet. Potem se nadaljuje splošna debata o predlogu, kar se tiče splošnega doklada k prihodnini. Med drugimi omenimo tukaj le govora poslanca Pavla Samsisha, v katerem je poudarjal ta odličenjak prav odločno potrebo, da se vendar enkrat odpravi liberalno gospodarstvo, ki deželo spravlja v veče in veče dolgove. Dosihmal je telegram prinesel le nekaj besedi iz njegovega govora, iz katerih se dá soditi, da je on govoril na korist ljudstvu, katero je po sedanjih načelih gospodarstvene politike močno oškodovalo nižje ljudstvo. — Debata vendar še ni končana, marveč se ima hitro nadaljevati.

V ogerskem državnem zboru je bila še nadalje debata o povišanju splošnjega naklada na davke. Ker je še več govornikov zapomnjenih za besedo in ima še govoriti poročevalce, predlagatelji drugih nasvetov, morda še tudi denarstveni minister, bode glasovanje še le jutri.

Železnica Novi Sad-Zemun (Neusatz-Semlin). To isto so zaradi tehnične varnosti prehodili. Od Karlovca pelje ta cesta štiri kilometre po zemlji, katero Donava poplavlja, zato ima po več krajih jezove zoper poškodovanje proti sili vodá. Potem se obrne progá na levo, zapusti Donavo in pride v prerov pri Csortanovicah, tam je čakala deputacija in je prosila, naj se tod napravi štacija za občino. Komisijo so posebno slovesno sprejeli v Karlovcih in v Irdiji. Gostom na čast so napravili slavnostni obed.

Vnanje države.

Do sedaj obsodila je hitra sodba v **Zajčaru na Srbskem** devet vodij ustašev na smrt in šest od teh so jo tudi že prestali. Vrh tega ima pa preiskovalna sodnija v Zajčarji še mnogo ljudi zaprtih, ki pa menda ne bodo na smrt obsojeni, temveč se jim bo večletna kazen v hudi ječi za pokoro naložila. Več kolovodij iz aleksinskega in knjaževskega okraja pripeljali so v Zajčar, kjer bodo uporniki drug drugemu predstavljeni in na ta način hitra sodba spoznati misli, je-li so krivi in kdo? Kralj je več na uporu prizadetih zapeljanih pomilostil in se je nadjeti še večjega pomilostjenja.

iz Rima. Amerikanski škofje v Rimu zbrani, so prosili sv. Očeta, da bi k narodnemu cerkvenemu zboru zedinjenih držav poslali legata, ki bode v Njih imenu predsedoval pri zboru. Sv. Oče so v to odbrali posvečenega škofa Sepiacci-ta, iz reda sv. Avgušтина, ki se odlikuje po učenosti in prijaznosti v občenji. Star je 48 let, prej je bil profesor bogoslovja v rimskem duhovskem semenišči, bil je dolgo let svetnik pri inkviziciji, pri indeksu in pri izvanrednih cerkvenih zadevah in si pridobil skušenj v vseh panogah splošne cerkvene uprave.

Na Francoskem se pečajo z idejo, kako v Tonking zadosti vojakov postaviti, da ne bi bilo potreba mobilizacije. Vojni minister vkrenil je tako-le: Napravila se bode jedna divizija. Prva brigada naj bodo doseđanji vojaki v Tonkingu, ki naj se toliko povekša, da bode vsaka kompanija po 200 mož močna. Druga brigada sestavila se bo iz algerskih vojakov. General Billot naj bode vrhovni poveljnik. Ako bi teh vojakov zadosti ne bilo, skličejo se prostovoljci. Ako se od vsake kompanije le trije prostovoljci oglasijo, jih bo odmah 8000 skupaj. Vse armade mora pa najmanj 20.000 mož biti.

Francozom se je v Tonkingu na bolje obrnilo. Konec novembra prišla je namreč pomoč iz Afrike. Ko so Kitajci francoske črne Turkone zagledali, mislili so, da so sami huđi in so vse popustili in zbežali. Tudi „črni prapori“ vbrali so pot pod noge. Bac-Ninh in Sontay sta popolnoma v francoskih rokah. Rudečo reko so zasedli in vso svojo pozornost na ondašnje mandarine (vradnike) obrnili. Ako smo lepo z njimi ravnali, pravi neki Francoz, vojskovali so se z nami po svoji navadi, sedaj pa, ko smo jim jeli trdeje na prste stopati, vijó se v prahu pred nami. Najbolje bi bili opravili, ko bi jih bili koj v začetku nekoliko ob glavo djali, kajti mandarini so prav za prav pravi zločinci, ki so proti nam. Poglavitne kolovodje potaknili so že po ječah.

Tretjo oklepnico, ki je bila izdelana pri Bredovu poleg Stetina po naročilu Kitajskega cesarstva, izročili so 1. dec. gibljivim valovom. Kitajski poslanec jo je imenoval „Tsi-Juen“, pomočnika prej izdelanim oklepnicama, in je pri ti priliki govoril o miru, pa tudi o brambi, ako bode kitajsko cesarstvo prisiljeno zavračati napade.

Prince Ludovik Ferdinand Bavarski (svak kralja Alfonza) je v nedelje prišel v **Madrid** in se je nastanil v kraljevem gradu. Kralj in nemški cesarjevič sta šla v ponedeljek zjutraj na lov v Casa Campo, v obližje Madridovo, zvečer sta šla v Apolonovo gledišče, kjer je bila španjska opera „Marina“.

V **Washingtonu** je bil otvorjen kongres, a predsednik ni predlagal kakega poročila, kakor sicer običajno.

Egiptovska vlada je hotela, naj angleški kabinet dela na to, da Turčija privoli.

naj se turški novaki pošljejo v Sudan. Angleški kabinet še ni odgovoril na to, in je za sedaj le vprašal, bodo li takim novakom zapovedovali evropski častniki?

Angleški parnik „Hankon“ ima odpluti z 900 mož pehote, topovi in drugo pripravo na pomoč vojakom v **Kinu**. — Preko Amerike se zvé, da so Kitajci brez boja zapustili Sontay in Bac-Ninh. Ako se to potrdi, se je to zgodilo le vsled porazumljenja z Angleškim, da bi lože posredovali. V Londonu se baje resno posvetujejo, da bi odpravili vojskino nevarnost na vzhodu. — Poslednjic je vendar še mogoče, da se bodo mogli na pritiskanje Angležev in tudi drugih narodov Francozje in Kitajci pobotati.

iz Kahire, 3. dec. poročá „Reuter Bureau“: Avstro-ogerski diplomatični agent v Kahiri je dobil danes (3. t. m.) telegram od konsula v Hartumu; pripoveduje se, da so prišla pisma iz Kordofana preko Fahsode, ki nazzanjajo, da je bila pomorjena le tretjina egipčanske vojske, prištevši angleške oficirje in generalni štab. Ostanki so pri Rahad, dobivajo živeža iz Takel in pričakujejo pomoči. Konsul telegrafuje, skoro gotovo je, da ni bila potolčena vsa armada Hiks-ova. Egipčanska vlada takih pisem ni dobila. Se bode li to potrdilo?

Izvirni dopisi.

iz Šiške, 30. nov. „Vsak začetek je težak“ — pravi star pregovor. — Tudi pri naši šoli se je obistinoval v vsi svoji celoti. — Ali hvala Bogu! — premagali smo radovoljno veliko težav in zaprek, ki so se nam v spolnjevanji naših dolžnosti storile. Nismo se jih ustrašili, temuč pri svojem delovanji se vselej zanašali na božjo pomoč, in že smemo veseli in z dobro vestjo svetu povedati, da naš trud ni bil zastonj. Od 105 lansko leto šolo obiskajočih otrok jih je že veliko število, ki niso več zadovoljni s spisi, ktere jim šolska berila v branje podajajo, temuč prosijo družih bukev za dom.

Da bi se tudi v tem vstreglo šolski mladini, se je začelo šolsko vodstvo pri merodajni šolski oblasti poganjati za počasno nabero šolske knjižnice, katero v ostalem že postava sama zapoveduje — ali to seme je padalo do sedaj na pusta tla in ni obrođilo niti najmanjšega sadú!

Preč. g. veroučitelj, o. Placid Fabiani, videč to silno revščino šole, obljubil je, da bode on v samostanu nabral toliko knjig, da se napravi šolski knjižnici vsaj dostojen začetek. In glej! za malo časa se je v samostanu č. oo. frančiškanov v Ljubljani po hvalevrednem prizadevanji preč. g. o. Placida nabralo nepričakovano število (102) knjig, občno- in cerkvenozgodovinskega, zemljepisnega, prirodoznanstvenega in sploh poučnega zadržaja vrednosti do 40 gold. — Radostno smo to darilo sprejeli in zabeležili v šolsko kroniko to velikodušnost č. oo. frančiškanov, ker ž njo se ni napravil le začetek šolski knjižnici, temuč se to darilo samo že mora lepa knjižnica imenovati.

Pravi namen pričujočih vrstic je tedaj č. oo. frančiškanom se za ta iznenadljiv dar očitno in dostojno zahvaliti ter svetu povedati, kako so oni za pravi napredek in povzdigo šole vneti in kako zaslužijo, da jih drugi v tem prelepem izgledu posnemajo. U—

iz Motnika, 2. dec. (Nesrečno pismo.) Z železniške postaje v Celji bilo je poslano neko rekomandirano pismo, v katerem je bilo avizo z latinsko-nemškim napisom na znano osebo v Motniku, ktera je nekaj blaga iz Ljubljane dobila. Namesto da bi bili celjski

poštni uradniki pismo poslali na Zavec, sv. Peter in Vrnsko, so ga pa obrnili na Ljubljano in od tam na Metliko in celó v Karlovec na Hrvaško, in potem je skozi Ljubljano in Celje priromalo na Motnik. Dotični adresat pa je že vkrenil včeraj pri c. kr. poštnem vodstvu v Trstu, kar je treba.

Z Dunaja, 4. decembra. (Hrvatski ban.) Grof Khuen-Hedervary postal je ban hrvatski in današnja „Wiener Zeitung“ naznanja, da je imenovan za tajnega svetnika Njih Veličanstva. Novi ban, ki bode jutri pred cesarjem storil svojo prisego in se potem podal v Zagreb, je primeroma še mlad mož; grof Khuen je potomec stare tirolske rodbine, ki se po gradu Belasi na Tirolskem imenuje Khuen-Belasi. Tri kolena rodbine Khuen živé na Tirolskem, eno na Avstrijskem, Khuen-Belasi pa so prišli v Zagreb in potem v Slavonijo. Ime Hedervary ima po svoji materi, ki je bila poslednja grofica Hedervary. Ban grof Karl Khuen-Blasi-Hedervary je rojen 23. maja 1849 v Nustaru na Slavonjskem, ter je ud deželnega zbora hrvatskega in ogerskega zbora, v katerem je vedno na vladni strani in je poseben prijatelj Tiszin; zato vživa zaupanje Madjarov. Zaupanje Hrvatov si bode pa moral še le pridobiti; za zdaj ga malo srpo gledajo, ker so pričakovali, da bode general Filipovič postal njih ban. Iz razprav med Tiszó in hrvatskimi zastopniki se je sklepalo, da se bode ogerska vlada pri izvolitvi novega bana ozirala na želje Hrvatov. A Tisza je svoje prvo mnenje spremenil; odjenjal je Hrvatom gledé grbov, ko bi jim bil vstregel tudi še z novim banom, bal se je zamere pri Madjarih. Zato je za bana izbral grofa Khuena, ki je Madjarom priljubljena oseba, da se s tem prikupi svojim rojakom. Vstreči je hotel toraj obema, toda kaj rado se zgodi, da se človek vsede na tla, ako hoče sedeti na dveh stoléh. Pomenljivo je na vsak način, da bi bil Hrvatom za bana ljubši vojaški general, kakor Madjarom priljubljen nevojak.

Z Dunaja, 4. dec. (Kaminskova zadeva.) Kupčijsko ministerstvo, ki je preiskavalo zadevo Kaminskovo zaradi oddaje gališke železnice, izročilo je dotična pisma 2. t. m. državnemu zboru, da jih bo pregledala od zbornice v tej zadevi izvoljena posebna komisija, in o vspehu poročala državnemu zboru. Kakor se kaže, bilo je prazno vse natolečevanje liberalnih listov in poslancev, kakor da bi se bile pri tej železnici vršile Bog zna, kakošne nerednosti in da bi se bil dal kdo podkupiti.

Domače novice.

(Zaplenjena) je bila včerajšnja številka „Slovenčeva“ zaradi dopisa s Koroškega, v katerem je bilo govorjenje o šolskih zadevah na Koroškem. Za odškodovanje podamo danes prilogo.

(V katoliški družbi) je včeraj govoril g. M. Močnik „o Afriki v stari in srednji dobi do 16. stoletja“. Vpletal je med zgodovino zemljezanstvo tako na lahko in mikavno, da ga je bilo veselje poslušati, in človek si je mislil, ko bi dijakom po naših šolah omenjeni vedi razlagovali se tako po domače in skupaj, koliko bi se naučili in koliko bi jim olajšano bilo učenje. Kazal je Afriko po povestnici, kolikor nam je dajo stari Feničani, Izraelci, Rimljani, Arabci, novejši narodi evropski, kedaj in kako se je ustanovilo ter razširjalo po njej kršćan-

stvo, kako so vlade po misijonarjih in drugih iskale po njej poti v Indijo, dokler so jo našle v dobi, o kateri je K. Kolumb našel Ameriko. Prihodnjo sredo hoče nadaljevati govor in opisovati nam Afriko v novejši in najnovejši dobi.

(Prihodnjo nedeljo 9. t. m. napravi katoliška družba) svojim udom tombolo s podučnim govorom, ki ga bode imel gosp. Anton Kržič, nunski katehet. Med dobitki bodo tudi Miklavži in parkeljni, pa ne taki, kateri vzamejo tudi Slovenca! Čisti dohodki so namenjeni ubogim Vincencijeve družbe pri sv. Jakobu.

(Tonzuro) so delili mil. knezoškof danes ob 9. uri bogoslovcem prvega leta v domači kapeli.

(Poslanstvo odložil) je poslanec kočevskega mesta in ribniškega trga, gospod Jože Braune. V svojem deželni vladi to naznanjajočem pismu navaja za vzrok odstopa bolehnost.

(Slovensko gledališče). Tretja redna slovenska predstava bode v 8. dan t. m. Ker dramatično društvo kolikor je možno ozir jemlje na vpravičene želje občinstva, izbralo je za ta večer igrokaz s petjem v 2 oddelih „Bisernica“. Pridobilo si je društvo v dobroznanem glasbenem umetniku in komponistu g. Burgarelu izvrstno moč za podučevanje v petji, ki bode ob enem tudi glasbeni del igre kot spreten kapelnik vodil.

(Lep spreved) k poslednjemu počitku imel je včeraj popoldne ob 3. uri ranjki Matija Gerber, bukovec v „Zvezdi“. Več nego tisuč oseb odličnega stanu vdeležilo se je pogreba, med temi č. oo. Frančiškani s križem, katoliška družba in družba katoliških rokodelskih pomočnikov s zastavama. Petnajst krasnih vencev podarili so mu sorodniki in prijatelji.

(„Jour-Fixe“ Sokola) bode jutri v petek 7. decembra t. l., zvečer ob 1/2 9 uri, v gostilni „pri Virantu“ na sv. Jakoba trgu. — Reditelja sta mu gg. Sokolovec Breskvar in Mulaček. — Č. gg. pevce ljubljanske čitalnice in brate „Sokole“ vabi v taistega najljudneje odbor „Sokola“.

(Sokolski Miklavžev večer) v ljubljanski čitalnici bil je v pravem pomenu besede naroden praznik. Kdor je hotel vse stanove našega naroda v najlepšem soglasji med sabo videti, včeraj se jih je lahko nagledal. Kmet in gospod, duhoven in častnik, nedolžni otroci in osiveli starčki, cveteča mladina in resnobni zakonski zbrali so se okoli gosto nastavljenih miz, in ob osmih že skoraj prostora ni bilo dobiti. Starosta Sokolov g. Valentinčič nagovoril je zbrano občinstvo ter se v lepah besedah spominjal tiste nežne dōbe naše mladosti, ko smo še z veseljem in vendar preplašenim srcem pričakovali Miklavžega večera. Čitalnični pevci odlikovali so se s posebno spretnostjo, kar so izvrstno dokazali takoj v prvi pesmi „Vlast“, ktera izbornó šolaníh pevcev zahteva. Ko se je dvignilo zagrinjalo, bilo je videti odprto nebo in pekel. Miklavž v škofovskem ornatu, obdan z angeljei, nagovoril je v primernem govoru iznenadjene gledalce ter jel po svojem služabniku Faustu parkeljne klicati, ki so iz tamnega pekla prirujovali, iz kterega je plamen nad durmi švigal. Angeljei obdarovali so nedolžne otročiče z orehi, jabolki in sladčicami, Faust je pa zdravil bolna srea sē zdravili iz Faustove lekarne in primernimi recepti. Mnogo smeha napravil je „ta šantovi“, ki je „ta mladega“ na verižici po svetu gonil. Ko se je Miklavž v nebo podal, obljubivši nam, da se drugo leto zopet vidimo, priletela

je „Tičica gozdna“ s prekrasnim Meden-ovim glasom in je s sladkim, v resnici medenim svojim glasom poslušalce tako navdušila, da je morala dvakrat zapeti. Skrila se je potem za „Oblakom“, kjer se je po stari navadi g. Pucihar odlikoval z lepim in krepkim baritonom. Oblaki so se razkadili „V tihi noči“, ki je bila najlepši komad celega večera; nato pa je zarožljala „Sablja moja“ s katero se je osem čitalničnih pevcev poslovalo. Naj jim bode v zadostenje, da so svojo nalogo častno rešili, kar jim je tudi hvaležno občinstvo z živahnim ploskanjem priznavalo. Omeniti nam je še vojaške godbe, ki se je tudi prav hvale vredno obnašala. Vsa čast in hvala pa rediteljema tega tako prijetnega večera, gg. Paternostru in Pečniku, ki sta neumorno in pridno delala priprave skoraj osem dni, da se je narod ta večer radoval, in lahko jima damo najlepše spričevalo, da sta vse mojstersko izpeljala.

(Devetnajsti redni veliki zbor „Matica Slovenske“ v sredo 5. decembra 1883.) Zborovalo se je v čitalnični dvorani ob 4. popoldne in je došlo nekako sto Matičarjev. Predsednik g. Grasselli otvori sejo s primernim nagovorom, v katerem razpravlja zapreke, zakaj da se ni veliki zbor že poprej sklical in to pred koncem šolskega leta, kakor sicer običajno. Da se zbor tudi v začetku šolskega leta ni sklical, ima svoj vzrok v tem, da Matične knjige še niso bile tiskane. One izidijo letos skupno za leto 1882 in 1883 in jih dobijo le oni Matičarji, ki so z vplačevanjem letnine v redu. Bodoče leto izidejo knjige o pravem času. Velika zapreka, da se zbor ni ob pravem času sklical, bili so prekrasni dnevi, katerih se bode vsak Slovenec rad spominjal, v katerih nam je bilo dano ljudomilo obličje presvitlega cesarja med nami gledati. Da se oni dnevi tudi našim potomcem ohranijo, sklenila je Matica izdati literaren spominček na slavnost združenja vojvodine Kranjske s presvitlo Habsburško dinastijo pred 600 leti. Dobilo se je dovoljenje, da Njih Veličanstvo blagovoli, knjigo sprejeti. Odbor je svojo nalogo častno rešil, in Njih Veličanstvo izvolili so knjigo, ki je bila prekrasno opravljena zunaj kakor znotraj, milostno sprejeti, ter jo vvrstili v svojo dvorno knjižnico. Govornik z navdušenjem povdarja, da so prešvitli cesar vedno vneti tudi za duševni napredek slovenskega naroda, kar mu Matičarji z živahnim „živio“ pritrdijo.

Prof. g. Senekovič podaja v tajnikovem imenu letno poročilo o odborovem delovanju od 1. maja 1882 do konca oktobra 1883. leta, omenja, da se bodoče leto izda troje knjig in te: „Turgenijeve slovčeve zapiske“, II. del, predložil ranjki F. Remec; „Letopis“ in prof. Glavackijevo „Floro slovenskih dežel“. Gospod poročevalec spominja se umrlih udov matičarjev, omenja naklonjenosti českega grofa Harracha, ki je Matici podaril 83 zvezkov zbranih najlepših českíh poezij in konečno še povdarja, da je bila Matica tudi zunaj naše domovine ob vseh priložnostih dostojno in našemu narodu primerno zastopana. Dalje priobči gospod poročevalec nekaj važnih reči gledé odborovega delovanja ter naznani, da je odbor dosedanjemu tajniku g. Orešecu službo odpovedal.

Oglasi se k besedi gosp. prof. Pleteršnik, kateri v lepíh in gladkih besedah opomni velikega darila, ki ga je letos slovenska Matica od grofa Harracha prejela, povdarja, da je grof Harrach že od nekaj velik prijatelj Slovincem,

Dalje v prilogi.

kerim je knjige podaril v prosepah vzajemnosti med Čehi in Slovenci, ter nasvetuje, naj se v dokaz priznanja grof Harrach imenuje častnim članom slovenske Matice. Predlog se nad burnim „živio“ soglasno sprejme ter se grofu Harrachu brzojavnim potom naznani.

(Konec prih.)

(„Slovenski Narod“) obžaluje, da se je eksekutivni komité v svoji seji 30. novembra pečal samo z domačimi zadevami, ki naj jih naši državni poslanci priporočajo slavni vladi, ter preziral splošne slovenske potrebe. V tolažbo „Narodu“ povemo, da je te splošne zadeve obravnal že klub narodnih poslancev in da je eksekutivni komité tem sklepom, ki se bodo o svojem času razglasili, le še dostavil, kar posebej zadeva deželo kranjsko. Volilci na Kranjskem bi morali pač čudno pogledati svoje poslance, ako bi se oni pač brigali za splošne zadeve dežel slovenskih, toda čisto v nemar puščali deželo, ki jih je v državni zbor odposlala. To bi moral vedeti tudi „Slov. Narod“ zato ni samo „žalostno“, ampak je celo zlobno, da po nepotrebnem med slovenskimi rojaki hujska zoper slovenske poslance kranjske.

(Sama sodnija izročila) sta se danes dva uradnika posilne delalnice kranjske zavoljo izneverjenja. Prvi je koj ostal na Žabjeku.

(Parkeljni) stekli so se na Hradeckijevem mostu in so jednega hudo poškodovali. Ko pridejo blizu redarji, seže Miklavž po kapo, jo stisne pod pazduho in cela partija zbeži.

(Mestnemu redarstvu na uho.) Kdor hodi po „Bregu“ za Ljubljano ali gre tudi le samo enkrat in ima količkaj čist nos, vstavi ga tam dol za Blaznikovo tiskarno neprijeten duh, posebno zvečer. Ta duh ali smrad je dvojin: smrdi namreč po špiritu in po neki drugi tekočini, ki je dobra za gnoj. Pa kako smrdi! Saj je pa tudi pred to hišo zmiraj vse mokro. In kaj je to? To je šnopsarija, pravi se ji „pri Justinu“. Sosedje slišijo razen tega tudi še prav lepe in posebno dolge koncerte podnevi in ponoči. In če greš memo, vstavi te kak junak ali „hidalgo“ v obnošeni in po vsem prekratki obleki pa te potrese za „par krajcarčkov“; če mu ne daš, pljune ob tla in te prekolne do kosti, pa ne sam on, marveč vsa družba, ki tam stoji na preži, če nima krajcarja za „šnops“. Kinč ljubljanskega mesta kaj tacega ravno ni, morda bi se dalo tu vendar kaj pomagati že zavoljo nosov in ušes sosedov in memohodečih.

(Poslano.) Cena kmetijskih pridelkov je pri nas zelo v roci kupovalcev, zato se deteljino seme že več let na Kranjskem za 200 do 300 procentov slabše prodaja nego po drugih avstrijskih deželah. Treba bi torej bilo, da si skoraj poiščemo za deteljo kak vnanji trg; na to si dovolj kmetovalce dostojno opozoriti.

(Iz Šent-Vida nad Ljubljano) sta nam došla dva dopisa o opazki zastran železniške postaje Vižmarje. Oba hvalita Vižmarje, češ, lepa vas, ima čedne hiše, vrle posestnike, umetne mizarje, precej drugih obrtnikov in trgovcev, hvalita pa tudi Šent-Vid, in v enem se posebej povdarja, da se hočejo obrniti do železničnega vodstva, naj se prekrsti Vižmarje v postajo Šent-Vid nad Ljubljano, pa ne bo nobene pomote. Nam se to zdi nepotrebno. Očita se tudi opravištvu Slovenčevemu, da pošilja svoje liste pod naslovom: „C. kr. pošta Vižmarje“, akoravno do sedaj te pošte še ni

na svetu. Poštni urad je le: „St. Veit ob Laibach“. Mi bi svetovali, naj si ondotni poštar oskrbi pečatnik s slovenskim napisom: „Šent-Vid nad Ljubljano“, pa bode brzo tudi „Slovenec“ dohajal na to pošto.

(Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.)

G. France Trošt, učitelj v Podragi, pride za nadučitelja in šol. Voditelja v Vinico. — G. Martin Judnič, studiosus philosophiae, gre za pomožnega učitelja na Radovico.

(Kratek návod za poučevanje v petji po Paris-Galin-Chevé-ovi (številkni) metodi, sestavil Greg. Jakelj.) Ponatisnjen po „Cerkv. glasb.“ l. 1883. Ta odtis, obsegajoč 15 strani v obliki „Cerkv. glasb.“, razvija metodo poslušnih vaj in pevskega poduka po znamenjih za učence najnižje stopinje po najložjem načinu. Ta obravnava podaja pevo-učitelju kratko vodilo, kako da dovede učence do tega, da morejo kmalu samostojno in korektno solmizovati in vsled tega pevati pesmice, ki se nahajajo v istega izdajatelja pesemski zbirki „Pevček“ imenovani, mnoge tudi v g. Försterjevi pesmaričici se nahajajo in marsiktere iz g. Nedvedovega „Slavčeka“ in drugih pesem, da jih učitelj le s številkami napiše na tablo, ali v knjižico (pesem) pod ali nad note številke postavi. Ta metoda tedaj dovede učence k samostojnosti tudi v pevske predmetu, kakor v branji, pisanji, računanji itd., kar se z navadnim načinom na posluh nikakor ne zgori, a tudi po notah se v narodni šoli ne dospe do tega smotra; kajti ta sistema je za nježno mladino prekomplcirana, pretežavna. A vse drugače je s številkno metodo, ako se pravilno ravna, kakor návod obrisuje. Pisatelj se bavi že njo že 3 leta in vsako leto dosega vesele uspehe v svojo popolno zadovoljnost; šolska mladina ima že znatno spretnost pesmice solmizovati in peti samostojno ali z majhno pomočjo in popravo od njegove strani; in to mladina na kmetih in v ljudski šoli pri večidel srednjih in ne razvitih zmožnostih, pri nerednem dohajanju, pri tako pičlih, redkih šolskih četrtinko- ali poluricah. Koliko večega in hitrejšega uspeha bi bilo še le pri samih dobrih zmožnostih, pri rednem obiskovanju, pri vsakdanjih ali 3—4krat tedenskih celournih vajah!

Kdor hoče si trud polajšati in si dobre pevske kore izgojiti, ter že pri njezni mladini vesele uspehe doseči in jej pevski nauk zares koristen storiti s tem, da jo k samostojnosti dovede, kakor v drugih predmetih, naj se poslužuje tega po mojem in mnogih večšakov prepričanji edinega sredstva za nježno mladino. — Ako pa kdo vé za drugo boljše, naj jo priobči.

Navod se dobiva pri g. Milicu v Ljubljani in pri pisatelju v Rudniku iztis po 10 kr., po pošti 2 kr. več; a k temu je treba tudi Stahl-ove „Singübungen und Lieder für kleine Kinder“ po 12 kr. ali obširnije „Singeschule“ I. po 21 kr., ker se návod na ondotne vaje opira. Dobivate na obeh imenovanih krajih. Enako tudi „Pevček“ po 5 kr. iztis, po pošti 2 kr. več.

Ako se bo pričujoči kratki návod, ki je še le začetek obravnave v tej metodi, blagovoljno uzprejel, utegne mu kmalu slediti nadaljevanje in dovršenje.

Razne reči.

— Slovenski pesnik Fr. Cegnar v Trstu, med ondašnjimi rodoljubi obče priljubljena in visokočislana oseba, odlikovan je bil v ponedeljek, 3. t. m. s sijajnim banketom, ki so mu ga tržaški narodnjaki v prostorih čitalničnih priredili.

— Nemščina na Kranjskem. Te dni me je pot pripeljala na Fužine (Weissenfels) in sem pri cesti pod cerkvijo naletel na neko znamenje s sledečim napisom, ki nemškemu jeziku ali pa ondotnim prebivalem ni v posebno čast. Napis se glasi: „Hier ferunglike Blosej (Blaz) Eker in sein alter 75 jahre bo ehr auf sein feld peim kle mannen in Herrn entschlafen ist so pitte O, leser shenke mihr ein andehtiges gepet fir meine arme Selle. Amen. 1836.“

— Kaj stori žganjarija. V ponedeljek popoldne, 26. nov., je bila komisija v Krašnji, kjer je bil 19leten mladeneč pregledan in pokopan, ktereja je bil neki fant in česnjiške fare ubil. Zasačili so ga pri nekih deklinah, ki se vedno s kuhanjem in prodajanjem — se ve da neprivoljenem — šnopsa ukvarjajo. — Kdaj se bode že res proti takim beznicam pričelo resno postopati? Ljudstvo je zbog te nesrečne pijače skoraj do malega vse spačeno.

— V Stari Loki izvoljen je 27. nov. občinski odbor tako-le: župan je Jaka Jelovčan, svetovalci pa so Peter Logonder, France Hafner, France Bergant in Janez Hartman.

— Umrl je v Gorici vpokojeni deželni sodnija svetovalec gosp. Josip Gorjup, bivši državni in deželni poslanec goriški. Bil je narodnjak in priden obiskovalec čitalnice goriške.

— Obsojeni bili so v Gorici zaradi dvoboja grof Levin Orsić na pet, grof Josip Mels na dva in grof Viktor Orsić na tri mesece; grofa Ferdinand Mels, Ziga Attems in pa baron Hugo Codelli na tri tedne zapora. Povod dvoboja je smešen. Letos nekega večera v majniku sedela je družba plemenitšev pred kavarno „al Teatro“ v Gorici. Bili so oba grofa Mels in princ Egon Hohenlohe v družbi soproge princese Marije Hohenlohe in grofice Gabriele Mels. Memo pride grof Levin Orsić ter družbo kot znanec pozdravi. Zdelo se mu je, da mu grof Josip Mels ni odzdravil, ter se je zaradi tega razžaljenega čutil in grofa Melsa na dvoboj pozival. Grof Mels zagotovil ga je na častno besedo, da mu je odzdravil, kar pa Orsić ni verjeti hotel. 3. junija zjutraj določili so dvoboj na ostre sablje. Grof Mels bil je na lice hudo ranjen in dvoboj končan. Kaki nasledki iz tako ničevega vzroka!

— V Sarajevu je v god presvetle cesarice 19. nov. odprla in blagoslovila se šola in kapelica milosrčnih ali usmiljenih sester. Prej 28. okt. pa so Hčere Božje ljubavi pričele nedeljsko šolo za deklice v zavodu sv. Josipa, kteremu je ravnatelj dr. A. Jeglič. Gosp. kanonik je sestre in deklice o tej priliki primerno ogovoril, želeč, naj v prihodnje vsaka ktero še seboj pripelje, kar se je naslednjo nedeljo res zgodilo. Bog blagoslovi! Tajnik nadbiskupov je sedaj g. Juraj Pušek, ki vredeje tudi službeni list za Vrhbosensko nadškofijo „Sree Isusovo“, ki v br. 11 donša zanimivo razpravo: Vjera i politika.

— Bogato žilo premogovo zasledili so v Dalmaciji v Pössedarji blizo morja in bode „Trboveljsko premogovo društvo“ ondi prve poskušnje pričelo. Premog je, kar se tiče njegove dobrote, enak isterskemu. Ako se bogastvo dotične žile dokaže, bo to za Dalmacijo velika dobrota, ker skoraj gradiva za kurjavo dobiti ni.

— Krojaški pomočniki zborovali so na Dunaji v ponedeljek popoldne. V dogovor prišel je tudi krojaški list „Die Schneider Fachzeitung“, kteri je nehal izhajati. Zanimivo je, zakaj so ga opustili. Izdajatelji tistega lista trdijo, da jim vest ni dalje pripuščala, da bi bili svojim naročnikom denar, t. j. naročnino za to iz žepa silili, kar policija pisati dovoli in pa, da so se naveličali edino le za državnega pravdnika pisati.

